



VOL. 1 NO. 5 (2025)

JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

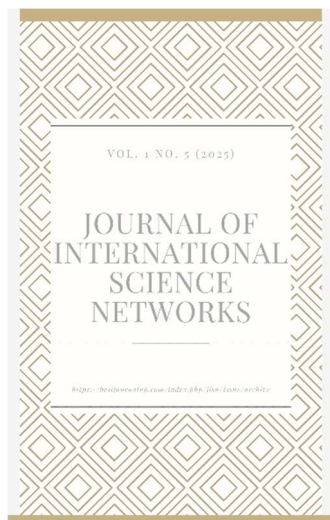
<https://bestjournalup.com/index.php/jisn/issue/archive>



SANOAT KORXONALARDAN OLINGAN FOYDA TIJORAT BANKLARIDA DAROMAD VA XARAJATLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH

Safarov Otabek Abdulla o'g'li

International School of finance technology And science instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrası o'qituvchisi
e-mail: otabek1272@gmail.com



ANNOTATION:

Ushbu maqolada sanoat korxonalarining daromadlar va xarajatlarni shakllantirish, uni hisobga olish, bank faoliyati natijalari hisobini o'rganish hamda takomillashtirish, sanoat korxonalarida daromad va xarajatlar tahlili ATB "Kapitalbank" misolida ko'rib chiqilgan.

KEYWORDS:

Sanoat korxonalari, banklarda daromadlar, foizli daromad, foizsiz daromad, banklarda xarajatlar, foizli xarajatlar, foizsiz xarajatlar, operatsion xarajatlar, foyda va zarar.

Accepted Date:

May 05, 2025,

Published Date:

May 10, 2025

Journal Website:

<https://bestjournalup.com/index.php/jisn/issue/view/jisn5>

License



This work is licensed under
a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

KIRISH

Sanoat korxonalarining asosiy faoliyati foyda olishga qaratilgan bo'lib, ma'lumki foyda daromadlar summasining xarajatlar summasidan ortgan sharoitida vujudga keladi. Sanoat korxonalari daromad va xarajatlari, mos ravishda buxgalteriya hisob varaqlar rejasining passiv va aktiv hisob varaqlarida yuritilib, ushbu hisob varaqlar hisobot davrining oxirida "foyda va zarar"lar hisob varag'i bilan korrespondensiyasi asosida yopiladi. Korxona foydasini taqsimlash uning aksiyadorlar kengashi yig'ilishida hal etiladi. Korxonaning daromad va xarajatlari buxgalteriya hisobining hisoblash metodi asosida amalga oshiriladi, ya'ni bank faoliyati natijasida kelgusida olinishi yoki to'lanishi ko'zda tutilgan daromad va xarajatlar bo'yicha operatsiyalar sodir bo'lgan paytda bugal'teriya hisob varaqlar rejasining tegishli hisob varaqlarida aks ettirib boriladi. Korxonaning daromadining daromadini oqilona tarzda oshirib borishni ta'minlash ularning moliyaviy barqarorligini oshirishning zaruriy shartlaridan yana biri hisoblanadi. Shuningdek, o'zaro bank foydasini oqilona tarzda taqsimlash, daromad va xarajatlar hisobga olish tartibini takomillashtirish va faoliyati samaradorligini oshirishning dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 2015 yil 24 apreldagi PF-4720-son "Aksiyadorlik jamiyatlarida zamonaviy korporativ boshqaruv usullarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risidagi, 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-son "2022-2026 yillarga mulohazali "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi tugrisida"gi farmonlar, 2020 yil 24 fevraldagi PQ-4611-son "Moliyaviy hisobotning halkaro standartlariga o'tish bo'yicha chora-tadbirlari to'g'risida" 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947- sonli farmoni bilan tasdiqlangan "2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi"da tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash, ularning

kapitallashish darajasini oshirish, resurs bazasini mustahkamlash makroiqtisodiy o'sish sur'atlarining barqarorligini ta'minlashning zaruriy shartlari sifatida e'tirof etilgan. Bu esa, bevosita tijorat banklarining daromad bazasini mustahkamlash zaruriyatini yuzaga keltiradi. Buning sababi shundaki, sanoat korxonalarini moliyaviy tomondan tijorat banklari moliyaviy barqarorligini ta'minlash ham, ularni moliyaviy resurslar jalb qilish imkoniyati ham bevosita ularning daromad yanada ko'paytirish. Shuningdek, 2020-2025 yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasida banklarning davlat resurslariga qaramligini pasaytirish mamlakat bank tizimini isloh qilishning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilangan.

ADABIYOTLAR SHARHI

Buxgalteriya hisobida daromad tushunchasi "Moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etishning konseptual asosi" (MHXS -1) da aktivlarning kelib tushishi yoki ko'payishi yoxud majburiyatlarning kamayishi shaklida iqtisodiy nafning hisobot davrida o'qishi va ushbu o'sishning kapital egalarining kapitalga qo'yilmalari bilan bog'liq bo'lmagan ko'payishi sifatida ta'riflangan. Daromad tushunchasi tushunchasi odatdagi faoliyatdan olinadigan daromad va boshqa daromadlarni o'z ichiga oladi.

Daromadlar deganda, ishlab chiqarish va noishlab chiqarish faoliyatlaridan kelgan pul tushumi tushuniladi.

Tijorat banklari sanoat korxonalari singari asosiy va qo'shimcha mabag' faoliyatdan foydaansa, shuningdek boshqalar kategoriyasiga kiruvchi tasodifiy daromadlar olishi mumkin. Banknig asosiy faoliyati bo'lib, bank operatsiyalarini amalga oshirish va mijozlari sanoat korxonalariga xizmatlar ko'rsatish hisoblanadi. Daromad keltiruvchi boshqa faoliyatlar esa, boshqa daromadlar hisoblanadi.

Bankning oladigan daromadi, sanoat korxonalaridir uning xarajatlarini qoplashi va

foyda yaratishi kerak. Bank daromadining bir qismi potensial risklarni qoplash uchun tashkil etiladigan zahiraga yo'naltiriladi. Bank o'z xarajatlarini qoplashi uchun sanoat korxonalari ko'proq kreditarlarni chiqarish daromad xajmining etarililigini ta'minlashi emas, balki tushumining bir xildaligini ta'minlashi kerak. Boshqacha aytganda, daromad oqimi sanoat korxonalaridan xarajat qilinadigan davriga mos holda vaqt jixatdan taqsimlangan bo'lishi kerak. Bunday rejalashtirishda daromad manbalarining barqarorligi hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'ladi. Diana Mak Noton bank daromadi – jalb qilingan resurslar hisobidan berilgan kreditlardan olingan foizlar bilan jalb qilingan resurslar bo'yicha to'langan foizlar o'rtasidagi farqdan iboratdir deb yozadi. Ushbu ta'rifda bank daromadini faqat kreditlar bo'yicha olingan foizlar va to'langan foizlar o'rtasidagi farqni nazarda tutgan. Bu ko'proq foyda tushunchasiga mos keladi. Shuningdek, u boshqa bank operatsiyalaridan olinadigan daromadlarni nazardan chetda qoldirgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistondagi birinchi xususiy tijorat banklaridan biridir. 2001-yil aprel oyidan boshlab Bank O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki litsenziyasi asosida muvaffaqiyatli faoliyat yurita boshladi. 2004-yilda "Aviabank" (Toshkent sh.) aksiyadorlik tijorat banki bilan birlashgandan so'ng, Bank aksiyadorlik

tijorat banki sifatida qayta ro'yxatdan o'tkazildi. 2008-yil dekabr oyida Bank o'zining to'liq – "Kapitalbank" ochiq aksiyadorlik tijorat banki nomi bilan yangi tahrirdagi Nizomni ro'yxatdan o'tkazdi. Bank Markaziy bankning 2014-yil 29-dekabrdagi 69-sonli bank operatsiyalarini o'tkazish bo'yicha litsenziyasiga, shuningdek, 2014-yil 29-avgustdagi 64-sonli chet el valyutasida operatsiyalarni amalga oshirish uchun Bosh litsenziyasiga ega. Tashkil etilganidan beri Bank yuqori sur'atlarda rivojlanib, korporativ mijozlarga xizmat ko'rsatish sohasida ham, chakana savdo segmentida ham yuqori o'sishni namoyish etdi.

Vaqt o'tishi bilan innovatsiyalarning qat'iy ro'yxati bankka yangi texnologiyalar hisobiga mahalliy bozorda yetakchi o'rinni egallashga imkon berdi, bu ko'plab sanoat korxonalari sifatli xizmatlar ko'rsatish, xalqaro miqyosda tan olinishga va mamlakatdagi eng ishonchli va moliyaviy barqaror banklardan biri sifatida obro'- e'tibor qozonishga sabab bo'ldi.

Bank reytingi. Milliy reyting RA "Axbor - Reyting"da "UZA+" "Barqaror" ijobiy, Xalqaro reyting: RA "Standart & POOR'S"da "B/Barqaror/B" Barqaror, "Moody's"da "B2/B1" prognoz – Barqaror ko'rsatkichga ega. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki boshqaruvining 2021yil 25-dekabrdagi 31/10-soni qaroriga muvofiq bank faoliyatini amalga oshirish xuquqini beruvchi №69-raqamli lisenziya bilan faoliyat olib boradi.

1-jadval

Sanoat korxonalardan olingan foyda tijorat banklarida daromad va xarajatlar hisobi. (mln. so'm hisobida.)

Ko'rsatkichlar	2020 yil		2021 yil		2022yil	
	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Jami daromadlar	1050626	100	1500595	100	2646544	100
Foizli daromadlar	681337	64,85	1001597	66,75	1868454	70,6
Foizsiz daromadlar	369289	35,15	498998	33,25	778090	29,4

Banklarning daromadlarini tarkibi va tuzilmasini boshlang'ich baholash jami daromadlar tarkibida foizli va foizsiz daromodlarning salmog'ini baholashdan boshlanadi. Banklarning daromadlarini

tarkibi va tuzilmasini tahlil qilishda haqiqatdagi ko'rsatkichlar biznes rejadagi ko'rsatkichlar bilan yoki hisobot yilidagi ko'rsatkichlar o'tgan yildagi ko'rsatkichlar bilan mos ravishda taqqoslanadi.

2-jadval

Sanoat korxonalardan olingan foyda tijorat banklarida ATB "Kapital bnk" ning foizli daromadlari mln. so'm hisobida.

Ko'rsatkichlar nomi	2020 yil		2021 yil		2022 yil	
	Summa	%	Summa	%	Summa	%
Foizli daromadlar	681336	100	1001596	100	1868453	100
O'zR MB va boshqa banklardagi hisobvaraqlar bo'yicha foizli daromad	9091	1,33	5252	0,52	22347	1,2
Qimmatli qog'ozlar oldi sotdi hisobvaraqlari bo'yicha foizli daromadlar	0		22137	2,21	78950	4,22
Kredit va lizing operatsiyalari bo'yicha foizlar, diskont(chegirma) va badallar	428180	62,84	525800	52,5	902168	48,28
Boshqa foizli daromadlar	244065	35,82	448407	44,76	864988	46,3

Yuqoridagi jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, ATB "Kapitalbank" jami daromadlari 2022 yilda 2646544 mln so'mni tashkil etgan bo'lib, 2021 yildagidan 1145949 mln so'mga, 2020 yildagidan 1595918 mln so'mga ortgan.

Jami daromadlar tarkibida 2022 yildagi foizli daromadlar 1868454 mln so'm bo'lib, jami daromadning 70,6 foizni tashkil etgan. Foizsiz daromadlar esa 29,4 foizni tashkil etgan. 2021 yilda jami daromadlar 1500595 mln so'mni tashkil etgan bo'lib, jami daromadlar tarkibida foizli daromadlar 1001597 mln so'mni va foizsiz daomadlar 498998 mln so'mni tashkil etgan. Foizli daromadning jami daromaddagi ulushi o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan. Ushbu xolat bank uchun ijobiy deb aytish mumkin, chunki bankning foizli daromadi asosiy faoliyati bilan bog'liq bo'lib uning ulushi 70-75%ni tashkil qilsa maqsadga muvofiq bo'ladi. ATB

"Kapitalbank" 2022 yildagi olingan daromadlarni ijobiy bo'lgan deb baholash mumkin.

Endi bank daromadi hisobida uni tashkil qiluvchi foizli daromadlar tarkibi o'rganiladi.

"Kapitalbank" ATB ning foizli daromadlari 2022 yilda 1868453 mln so'mni tashkil qilgan. Uning asosiy qismini ya'ni 902168 ni kredit va lizing operatsiyalari bo'yicha foizlar tashkl etadi. Bu bank foizli daromadlarining 48,28 % ini tashkil qiladi.

Qolgan foizli daromadlar: O'zR MB va boshqa banklardagi hisobvaraqlar bo'yicha foizli daromad 1,2%ni, Qimmatli qog'ozlar oldi sotdi hisobvaraqlari bo'yicha foizli daromadlar 4,22 %ni, Boshqa foizli daromadlar esa 46,3 %ni tashkil etadi. "Kapitalbank" ATB asosiy faoliyati mijozlarni kreditlashga yo'naltirilganligini ko'rish

mumkin. Bankda foizli daromad keltiradigan boshqa operatsiyalar rivojlanmagan. Masalan, rivojlangan davlatlarning bank amaliyotida tijorat banklarining foizli daromadlarining tarkibida kreditlardan keyingi o'rinni qimmatli qog'ozlardan olingan foizlar egallaydi. ularning foizli daromadlarning hajmidagi salmog'i 20-25 foizni egallaydi. AQSh va Yaponiyaning yirik tijorat banklarida kreditlardan olingan foizlarning jami foizli daromadlarning hajmidagi salmog'i 60 foizdan oshadi.

Banklar tomonidan qimmatli qog'ozlarga qilingan investisiyalar Fransiya tijorat banklarida 16,2 foizni, Germaniyada-15,5 %, Italiyada-23,8 %, Buyuk Britaniyada-7,8 %, Ispaniyada-23,8 %, AQShda-2,2 %, Belgiyada-6,4 %, Yaponiyada-10,2 foizni tashkil qiladi²⁰. Demak, qimmatli qog'ozlarga qilingan investisiyalarning yuqori salmog'i Ispaniya va Italiyada kuzatiladi. Nisbatan juda past salmoq Belgiya, Buyuk Britaniya tijorat banklariga xosdir.

Tijorat banklarida daromadlarni hisobi o'rganishda daromad hisobvaraqlarining "O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarida buxgalteriya hisobi hisobvaraqlari rejasiga muvofiq hisobga olinishi o'rganiladi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan bank operatsiyalarini hisobga olish bo'yicha

chiqarilgan me'yoriy hujjatlar mosligi o'rganiladi.

Tijorat banklari yuqoridagi talablardan kelib chiqqan holda o'z ishchi hisobvaraqlar rejasini ishlab chiqadi va shu asosida o'zlarida amalga oshirilayotgan operatsiyalar bo'yicha olinayotgan xar bir daromad va qilinayotgan xarajat moddasiga shaxsiy hisobvaraqlar ochadi, zarur bo'lganda qo'shimcha jurnal hisobi va reestrlar yuritilishi mumkin.

Hisobvaraqlar rejasidagi "Daromadlar" bo'limidagi hisobvaraqlar bank ichki hisobvaraqlari hisoblanadi. Shuning uchun tijorat banklari Markaziy bank talablari va ichki hisob siyosatidan kelib chiqqan holda ushbu hisobvaraqlarda analitik hisobni qanday yuritishni o'zlari belgilaydilar.

Tijorat banklarida daromadlari hisobga olish jarayoni ularni tan olishdan boshlanishini biz yuqoridagi savolda ko'rdik. Daromadlar tan olingandan keyin ular undiriladi yoki undirilmay qoladi. Undirilmay qolgan daromad bankka ikki marta zarar olib keladi, sababi qilingan xarajat qoplanmay qolinadi va olinmagan mablag'ga nisbatan soliq to'lanadi. Shu sababli ham bank daromadlari, xarajatlari va foydasi hisobini to'g'ri tashkil etish maqsadga muvofiq.

3-jadval

Sanoat korxonalaridan ATB "Kapital bank"ning foiz daromadlarining tarkkibiy tahlili mln. so'm hisobida.

Ko'rsatkichlar nomi	2020 yil		2021 yil		2022 yil	
	Summa, mln. so'm	%	Summa, mln. so'm	%	Summa, mln. so'm	%
Foizsiz daromadlar	369287	100	498997	100	778089	100
Vositachilikdan olingan daromad va xizmatlar uchun tshlovlar	270587	73,27	295016	59,12	419958	54
Xorijiy valyutadagi foyda	77860	21,08	163870	32,83	225320	29
Investisiyadan olingan foyda va dividendlar	22	0,005	121	0,024	201	0,025
Boshqa foizsiz daromadlar	20818	5,63	39990	8,01	132610	17

Quyidagi jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki foizsiz daromadlarning aosiyo qismini vositachilikdan olingan daromad va xizmatlar uchun to'lovlar tashkil qiladi.

2022 yilda u 419958 mln so'mni tashkil qilib foizsiz daromadlar tarkibida 54 %ni tashkil etgan. Qolgan foizsiz daromadlar ichida xorijiy valyutadagi foyda (29 %), investisiyadan olingan foyda va dividendlar (0,025 %), boshqa foizsiz daromadlar (17 %) tashkil qiladi. Vositachilik daromad 2022 yilda 2021 yilga nisbatan 124942 mln so'mga ko'paygan bo'lsada jami daromaddagi ulushi 5,12 % ga, xorijiy valyutadagi foyda 3,83 %ga kamaygan, investisiyadan olingan foyda 0.001 %ga, boshqa foizsiz daromadlar 8,99 % ga ko'payganini ko'rishimiz mumkin.

Bank daromadlari hisobini ko'rib chiqqandan so'ng xarajatlar hisobi jarayonini ko'rib chiqsak. Bank xarajatlari hisobida biz xarajatlarni foizli, foizsiz va operasion xarajatlarga bo'lib o'rganishni o'rinli deb

bilgan edik. Shundan kelib chiqqan holda, avvalambor bankning foizli xarajatlar hisobini tadqiq qilamiz.

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki "Kapitalbank" ATBning foizli xarajatlari 2022yilda 1358898 mln so'mni tashkil qilib, o'tgan yilga nisbatan 620020 mln so'mga ko'p.

Foizli xarajatlar tarkibida 2022yilda eng yuqori ulushga boshqa foizli xarajatlar 65 % ni tashkil qilib, o'tgan yilga nisbatan 4,5 %ga ko'paygan. Foizsiz xarajatlari tarkibini 2022 yilda asosan vositachilik va xizmat xarajatlari, 2021 va 2020 yillarda esa xorijiy valyutadagi zarar, eng kam foiz ko'rsatkichlari bilan boshqa foizsiz xarajatlari tashkil qilganini ko'rishimiz mumkin. Operatsion xarajatlardagi ulushi 2022- yilda 54,54% tashkil etgan bo'lsa, 2021- yilda 52,73%, 2020-yilda esa bu 50,65%ni tashkil qilgan.

Sanoat korxonalaridan olingan daromadlar ATB “Kapitalbank”da “Foyda va zararlar to‘g‘risida”gi hisobot shaklida moliyaviy natijalarni shakllanishi
mln.so‘m hisobida

№	Ko‘rsatkichlar	2020 yil	2021 yil	2022 yil	O‘zgarishi % da	
					2020	2021
1	Foiz daromadi	681337	1001597	1868454	147,0	186,54
2	Foizli xarajatlar	481827	738878	1358898	153,34	183,91
3	Sof foiz daromadi	199510	262719	509556	131,68	193,95
4	Kreditlar bo‘yicha ehtimoliy zararlarini (baholash) qayta tiklash	84813	49040	141891	57,82	289,33
5	Zaxirani baholash chegirib tashlaganidan keyingi sof foiz daromadi	114697	213679	367665	186,29	172,06
6	Foizsiz daromad	369289	498998	778090	135,12	155,93
7	Foizsiz xarajatlar	119868	220816	226453	184,21	102,55
8	Operasion xarajatlar	226790	293127	434030	129,25	148,06
9	Daromad (foyda) solig‘idan oldingi sof foyda (zarar)	137320	183823	437400	133,86	237,94
10	Daromad (foyda) solig‘ini baholash	23833	48206	81150	202,26	168,34
11	Sof foyda (zarar)	113487	135617	356250	119,50	262,68

Jadval ma’lumotlariga asosan bank 2022 yilda 2021 yilga nisbatan 22130 mln so‘m miqdorida ko‘p foyda olgan, bankning joriy yil foydasi 2022 yilda 2021 yilga nisbatan 2,5 barobar ko‘paygan.

Bankning foydasi yuqori bo‘lishi uchun, eng avvalo, uni to‘g‘ri tashkil qila bilish kerak. Bunda biz, foydani boshqarishni tushunishimiz kerak va uni to‘g‘ri baholay olishi lozim. Foydani boshqarishning asosiy maqsadi, balans likvidligini ta’minlangan holda, risklilik darajasi yuqoribo‘lmaganda maksimal foyda olishdan iboratdir.

Banklarda ikki xil: taqsimlanmagan foyda va joriy yil sof foydasi farqlanadi. Bularni hisobga olish uchun hisobvaraqlar rejasining “Kapital” bo‘limida 31203 – “Taqsimlanmagan foyda (qoplanmagan

zarar)”, 31206 – “Sof foyda (zarar)” balans hisobvaraqlaridan foydalaniladi.

Ikkala hisobvaraq ham mazmun jihatidan aktiv–passiv hisobvaraqdir, ularning debetida ham, kreditida ham qoldiq hosil bo‘lishi mumkin. Hisobvaraqlarning debetida qoldiq hosil bo‘lganda bank faoliyati zarar bilan yakunlanadi, kreditda qoldiq hosil bo‘lsa bank foyda ko‘rgan bo‘ladi.

Joriy yil sof foydasini hisobga olish uchun 31206 – “Sof foyda (zarar)” balans hisobvarag‘idan foydalaniladi, uning kreditida hisobot yilida bank tomonidan olingan foyda, noto‘g‘ri e’lon qilingan va qaytarilgan dividendlar hamda “Taqsimlanmagan foyda (qoplanmagan zarar)” hisobvarag‘iga o‘tkaziladigan zararlar summasi aks ettiriladi. Hisobvaraqlarning debetida esa, to‘lanadigan dividendlar, zaxira

kapitaliga o'tkaziladigan summa, hisobot yilida ko'rilgan zarar hamda

«Taqsimlanmagan foyda (qoplanmagan zarar)» hisobvarag'iga o'tkaziladigan foyda summasi aks ettiriladi. Ushbu hisobvaraq bo'yicha analitik hisob sof foyda va dividendlar hisobi bo'yicha alohida shaxsiy hisobvaraqlarda yuritiladi.

XULOSA

Respublikamiz iqtisodiyotini rivojlanishi va uning ravnaq topishida banklarning tutgan o'rne katta bo'lib, ular tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar natijasida nafaqat o'zlarini, balki xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlanishiga yaqindan yordam beradi, hamda takror ishlab chiqarish imkoniyatlarini yaratadi. Banklarda daromadlar va xarajatlarni tahlil qilishda, daromadlar hamda xarajatlarni ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi hamda tahlil qilish uslubidan foydalangan holda tahlilni tashkil qilinib, banklarning daromadlari va xarajatlarini tahlil qilishda qo'llaniladigan usullar yig'indisidan tashkil topadi, tahlil qilish maqsadidan kelib chiqib bu usullardan tahlilda foydalaniladi.

Banklarda qilingan xarajatlarni tarkibi va tuzilmasini tahlil qilganda, qilingan xarajatlar tarkibida foizli daromadlarni, foizsiz daromadlarni hamda bankning operatsion xarajatlari hajmini hamda ularning jami xarajatlar tarkibida tutgan salmog'ini to'liq baholash imkoniyatiga ega bo'lish mumkin

rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida»gi PF-4947-son Farmoni. 3.2-band. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda 3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1999 yil 5 fevraldagi «Mahsulot (ish, xizmat) larni ishlab chiqarish va sotish xarajatlarining tarkibi hamda moliyaviy natijalarni shakllantirish tartibi to'g'risida»gi №54-sonli qarori.

4. Davlat ulushi bo'lgan aktsiyadorlik jamiyatlari va boshqa xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyati samaradorligin baholash mezonlari to'g'risidagi Nizom. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2015 yil 28 iyuldagi 207-son qarori bilan tasdiqlangan.

5. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida banklarda buxgalteriya hisobi. O'quv qo'llanma. Hammuallif – T.: "MOLIYA", 2010 -272 b.

6. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. <http://finansist.uz/uz/moliyaviy-hisobotning-xalqaro-standartlari-ozbekistonda-qollanilishi/> 2018 y. 555 Раздаточный материал по курсу повышения квалификации: «Международные стандарты финансовой отчетности (МСФО). O'zbekiston auditorlar palatasi. Tashkent-2015. 335-bet.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 24 apreldagi «Aksiyadorlik jamiyatlarida zamonaviy korporativ boshqaruv uslublarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PF-4720-sonli Farmoni.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada